

vernemen in welken stand thans de werkzaamheden der Staatscommissie betreffende 's lands verdediging verkeerden.

Vastgesteld 18 Januari 1889.

PRINS.
MELVIL VAN LYNDEN.
VAN ROIJEN.
VAN DER GOES VAN DIRXLAND.
DE VOS VAN STEENWIJK.

VOORLOOPIG VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAP-
PORTEURS over het ontwerp van wet tot vaststelling
der begrooting van uitgaven voor den aanleg van
Staatsspoorwegen, voor het dienstjaar 1889.

Bij de behandeling van dit wetsontwerp kwamen de volgende punten ter sprake.

In eene afdeeling gaf men zijn genoegen te kennen, dat de aanleg der Staatsspoorwegen weldra zoude zijn afge-
loopen en dat de afzonderlijke spoorwegbegrooting spoedig
zoude kunnen vervallen.

In eene andere afdeeling wenschte men de buitengewone
opzichters der Staatsspoorwegen bij den Minister aan te
bevelen; omdat zij niet tot het vaste personeel gerekend
worden, ontvangen zij bij ontslag wegens geïndigde werk-
zaamheden niet de tegemoetkoming aan andere beambten
verleend, terwijl er toch zijn die 20 jaren den Staat heb-
ben gediend. Gaarne zoude men te hunnen aanzien eene
geruststellende verklaring van den Minister ontvangen.

Art. 14. Men vroeg in eene afdeeling wat de Minister met
deze som doen zal. Zal hiervoor ook het station te Groningen
verbeterd worden?

Vastgesteld 18 Januari 1889.

PRINS.
MELVIL VAN LYNDEN.
VAN ROIJEN.
VAN DER GOES VAN DIRXLAND.
DE VOS VAN STEENWIJK.

VOORLOOPIG VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAP-
PORTEURS over het ontwerp van wet tot vaststel-
ling van hoofdstuk IX der Staatsbegrooting voor het
dienstjaar 1889.

Het onderzoek van dit wetsontwerp in de afdeelingen
heeft de volgende uitkomsten gegeven.

Algemeene beschouwingen. Vele leden hadden met genoegen
kennis genomen van hetgeen door dezen Minister aanvan-
kelijk is gedaan in den korten tijd, dat hij aan het hoofd
van het Departement is geplaatst. Men wees hierbij op
hetgeen is verricht ten aanzien van het Merwedekanaal en
op het ontslag van de ambtenaren bij de Staatsspoorwegen.

Naar aanleiding van de verklaring, dat de Minister de
noodige zuinigheid zal in acht nemen bij de uitvoering
van de verschillende werken, meende men 's Ministers
aandacht te mogen vestigen op de noodzakelijkheid om
ook bij het ontwerpen dienzelven stelregel toe te passen,
en wees men o. a. daarbij op de voetbrug te Gelder-
malsen, op het plan van het station te 's Hertogenbosch
en op de verbouwing van het Departement van Marine,
welke werken aanvankelijk kostbaarder waren ontworpen
dan later noodig is gebleken.

Verzekering van werklieden. Eenige leden waren van ge-
voelen, dat in de bestekken van door den Staat uit te be-
steden werken de bepaling behoort te worden opgenomen,

dat de aannemer verplicht zal zijn de werklieden bij het
werk in dienst tegen ongevallen te verzekeren.

Merwedekanaal. Ook bij dit werk is weder gebleken
hoe weinig men staat kan maken op de raming, zoowel
wat den tijd als wat de kosten betreft. De raming bedroeg
oorspronkelijk 12½ miljoen en is reeds tot 20 miljoen
gestegen. Gaarne zoude men vernemen of de Minister bij
de laatste raming blijft volharden en welken tijd hij voor
de geheele voltooiing denkt noodig te hebben. Met genoegen
had men gezien, dat de Minister met de betrokken water-
schappen schikkingen had getroffen, waardoor de bestaande
bezwaren uit den weg zijn geruimd. De vraag werd echter
gedaan of de Minister daarbij te veel toegevendheid had
betoond en of hij genegen zoude zijn die overeenkomsten
aan de Kamer mede te deelen, althans de voornaamsten
bijv. die met Amstelland en de grondslagen aan te geven
waarop de overigen zijn gebaseerd.

In eene afdeeling werd de wensch uitgesproken, dat de
Minister eene wet zoude ontwerpen, waardoor, onder de
grootst mogelijke waarborgen voor hunne autonomie, het
belemmeren der voltooiing van Rijkswerken door den tegen-
stand van waterschapsbesturen zoude worden tegengegaan.

Vaartverbetering Amsterdam-Rotterdam. In twee afdee-
lingen vroeg men, hoever de onderhandelingen tusschen
Noord- en Zuidholland betreffende deze zaak zijn gevorderd,
welk standpunt deze Minister tegenover dit werk inneemt
en welke zijne voornemens zijn ten aanzien van de ver-
hooging van de Gouwebrug.

De Hunze. Onder verwijzing naar hetgeen daaromtrent
in de andere Kamer is gezegd, werd door enkele leden het
gevoelen verdedigd, dat de Staat civiel rechtelijk gehouden
is tot het onderhouden van een gedeelte dezer rivier.

Art. 32. De verbetering van het Hellegat werd in eene
afdeeling dringend noodig geacht en in de aandacht van
den Minister aanbevolen.

Art. 34. In eene afdeeling werd er op gewezen, dat vol-
gens het voorgestelde plan de beteugeling van de Heere-
waardensche overlaten geleidelijk zoude plaats hebben in
1884 en 1888 en eindelijk in 1891 tot op eene hoogte van
7.90 + A. P. Naar men meende te weten is daaromtrent
eene andere regeling tot stand gekomen, ten gevolge waar-
van reeds op 31 December 1889 de overlaten zuilen worden
gebracht op 8.13 + A. P. Zoodanige regeling zoude men in
strijd achten met de belangen der overgelegen landen en men
wenschte daaromtrent wel nadere inlichtingen te ontvangen.

Art. 42. De geheele voltooiing van den Rotterdamschen
waterweg is door den Minister begroot op eene som van
f 5 000 000. Men vroeg of daaronder ook begrepen is de
verlenging van de hoofden in de Noordzee waartoe het
voornemen schijnt te bestaan.

Art. 66. De vraag werd gedaan of er nog andere dan
technische quaestien met de Rijnspoorwegmaatschappij te
regelen vallen.

Art. 86. In twee afdeelingen werd aangedrongen op het
verbeteren van de invaart en van de losplaats van het kanaal
van Terneuzen, waarbij groote handelsbelangen betrokken
zijn.

Art. 109. Men zoude gaarne weten of de regeling be-
treffende de bruggen te Geertruidenberg is tot stand geko-
men en zoo neen, of zij spoedig kan worden te gemeet
gezien.

Art. 110. Vele leden in twee afdeelingen gaven hun
leedwezen te kennen, dat de Regeering ongenegen is ge-

weest om aan de Zuiderzee-vereeniging een subsidie toe te kennen en zij spraken den wensch uit, dat deze zaak een volgend jaar den noodigen steun moge vinden.

Art. 118. De vraag werd gedaan hoe het met de quaestie der exploitatie van de lijn Amersfoort-Nijmegen is gelegen. Bij de regeling dier exploitatie heeft men een tweeledig doel willen bereiken en het brengen van de lijn Amsterdam-Nijmegen in eene hand en het brengen van de Exploitatie-Maatschappij te Amsterdam. Zooals nu de plannen der Regeering luiden, zal weldra de Hollandsche Spoorwegmaatschappij met de exploitatie der lijn Amersfoort-Nijmegen worden belast en daardoor zal de lijn Amsterdam-Nijmegen in eene hand worden gebracht en alzoo gedeeltelijk het oorspronkelijk voorgestelde doel worden bereikt, maar, zoo vroeg men, heeft men daarmede afgezien van hetgeen meer werd beoogd?

Naar aanleiding van hetgeen is voorgevallen omtrent de quaestie van het verleen van hulp bij spoorwegongelukken wenschte men de vraag te herhalen of de Minister bereid is de adviezen in deze zaak door den Raad van Toezicht en door de verschillende spoorwegmaatschappijen uitgebracht publiek te maken, althans die adviezen aan de Kamer over te leggen.

Posterijen. Bij de behandeling der begrooting voor Nederlandsch-Indië in de Eerste Kamer op 28 December jl. verklaarde de Minister van Koloniën in overleg te zullen treden met zijnen ambtgenoot van Waterstaat, Handel en Nijverheid over de vermindering van porten voor drukwerken, monsters enz. naar Nederlandsch-Indië. Gaarne zoude men vernemen of dit overleg reeds eenig resultaat heeft opgeleverd.

Ten aanzien van den postpakketdienst naar Nederlandsch-Indië werd de vraag gedaan hoe het stond met de overeenkomsten, waarvan in de Memorie van Antwoord op dit hoofdstuk aan de Tweede Kamer vóór het jaar 1888 werd gesproken. Men drong aan op het instellen van een uniformtarief. Alleen daardoor, niet door het samenvoegen der bestaande tarieven, zal men het publiek belang be-

vorderen en een beteren toestand scheppen dan reeds nu door toedoen eener particuliere onderneming bestaat.

De invoering der postbladen werd onnoodig geacht, het formaat is ondoelmatig en de prijs te hoog om daarvan eenig gunstig gevolg te verwachten.

Over de groote kosten van de geldverzending door postwissels bij hoogere bedragen werd geklaagd. Gaarne zoude men van den Minister een overzicht ontvangen van de kosten der verzending van postwissels in andere landen.

In de meeste afdelingen waren er leden, die de bepalingen omtrent de Zondagsrust gelijk bij de spoorwegen ook bij de posterijen afkeurden. Ofschoon men algemeen ingenomen was met het stelsel, dat aan de postbeambten Zondagsrust verzekert, zoo meende men tevens, dat de dienst daaronder niet te veel moest lijden. De leden, die dit punt bespraken, wenschten aan den Minister in overweging te geven, ten einde zoowel het belang van het publiek als dat van het personeel te behartigen, ter vervanging van de gewone beambten een afzonderlijk Zondagspersoneel aan te stellen, waarvan de bezoldiging toch wel uit de opbrengst der posterijen kan worden gevonden. Door enkele leden werd het denkbeeld verdedigd om aan belanghebbenden meer gelegenheid te geven de voor hen bestemde brieven des Zondags op het kantoor te laten afhalen.

De hoogst gebrekkige inrichting van het post- en telegraafstation te Amsterdam trok in eene afdeling de aandacht en men drong op verbetering aan.

Regeling van den telefoondienst. In twee afdelingen kwam de wenschelijkheid van eene wettelijke regeling voor zoover betreft intercommunale lijnen ter sprake, terwijl daarbij in eene afdeling de wensch werd te kennen gegeven van dezen dienst eene Rijkszaak te maken.

Vastgesteld 18 Januari 1889.

PRINS.
MELVIL VAN LYNDEN.
VAN ROIJEN.
VAN DER GOES VAN DIRXLAND.
DE VOS VAN STEENWIJK.